

De studiereis die de themagroep Rundvee de voorbije zomer door Noordwest-Frankrijk maakte, eindigde met een bezoek aan het melkveebedrijf van Pierre Poixblanc in Saint-Pierre-de-Varengville. Deze 51-jarige melkveehouder is ook voorzitter van de Hoog-Normandische zuivelcoöperatie (CLHN). – MATTHIEU FRIJLINK,

BEROEPSWERKING –

Franse zuivelcoöperaties trokken lessen uit zuivelcrisis 2009

• rundvee

Pierre Poixblanc is voorzitter van de Coöperative Laitière de Haute-Normandie. Naast deze bestuursfunctie heeft hij de handen vol met het melken van zijn 55 melkkoeien van het Holsteinras en 25 Charolaiszoogkoeien. Bovendien bewerkt hij ook nog 165 ha. Het bedrijf besloeg in 1981 slechts 27 ha. Toen molk men een twintigtal koeien van het Normandische ras. Door het overnemen van verschillende kleinere bedrijven groeide het bedrijf uit tot de huidige omvang.

Alle kalvingen in het voorjaar

De 55 Holsteins produceren vlot het beschikbare quotum van 400.000 l. Met

47 ha permanent grasland is de grasvoorziening geen probleem. Naast gras bevat het melkveerantsoen ook maïs, luzerne, 2 kg gerst en krachtvoer. De maïs wordt lang gehakseld (14 tot 22 mm) om voldoende structuur in het rantsoen te brengen en om pensverzuring tegen te gaan. Op de overige 120 ha teelt Pierre 25 ha maïs, 15 ha vlas en verder nog gerst en koolzaad voor voeding en energiewinning. Het werk op het bedrijf doet Pierre samen met zijn vrouw. Sinds kort werkt ook hun zoon mee in loondienst.

Alle kalvingen gebeuren in het voorjaar. Hierdoor wordt het voorjaarsgras optimaal benut voor de melkproductie. De kalveren worden allemaal aangehouden, ook de Holsteinstierkalveren. Deze worden, als ze wat ouder zijn, verwerkt tot hamburgers voor McDonald's. Het Charolaisvleesvee wordt naar Duitsland gevoerd om daar verwerkt en verkocht te worden.

Zowel de aankoop als de verkoop van praktisch alle goederen en producten op het bedrijf gebeurt via coöperaties. Ook de melkinstallatie, een 2 x 5-visgraat uit 1997, is voor 80% eigendom van de zuivelcoöperatie die instaat voor het onderhoud. De machines die gebruikt worden voor de ruwvoerwinning en akkerbouwteelten worden allemaal in het systeem van samenaankoop aangeschaft. Enkel tractoren koopt Pierre volledig zelf.

Sinds de bouw van de stal in 1997 zijn er op het bedrijf geen grote aanpassingen meer gebeurd. Voorlopig staan die ook niet op het programma, aangezien alles nu vlot gaat. Er zijn geen problemen met het celgetal, er is voldoende stro om 's winters de boxen in te strooien en de opslagtank voor de weggeschoven vloeibare mest is groot genoeg. Met de extra arbeidskracht is het de bedoeling te groeien in melkproductie tot 500.000 l. Hiervoor kan Pierre zijn zoogkoeienpremies ruilen met andere landbouwers voor 7000 l melkquotum per premie.

Coöperative Laitière de Haute-Normandie

Pierre Poixblanc is ook voorzitter van de Hoog-Normandische Zuivelcoöperatie. Vorig jaar haalde deze coöperatie 216 miljoen l melk op bij 584 leveraars. Dat was 5 miljoen l meer dan in 2009 (+2,4%). Het aantal leveraars daalde dat jaar ook met 4,8% ten opzichte van 2009. Veel oudere landbouwers maken immers gebruik van de stopzettingpremies. Hierdoor daalt de gemiddelde leeftijd van de leveraars. Aan de andere kant betekent dit een verbeterd animo en een toename in investeringen. De gemiddelde bedrijfsproductie kwam in 2010 uit op 370.000 l. Met 216 miljoen l opgehaalde melk vertegenwoordigt deze coöperatie minder dan

1% van de Franse melkproductie. Bijna 70% van de melk wordt opgehaald in het departement Seine-Maritime.

Een groot deel van de opgehaalde melk wordt gebruikt voor de productie van verse melkproducten (yoghurt, desserts, ...). Onder meer Danone is een belangrijke afnemer van de melk van de CLHN. Aangezien de vraag door deze verwerkers doorheen het jaar constant is, probeert de coöperatie de melkproductie bij de leden ook te sturen naar een gelijkmatige jaarproductie. De traditionele dip in de zomermelk (juni tot september) en top in de wintermaanden moeten zo veel mogelijk vermeden worden. Dit gebeurt sinds 1 april door de invoering van een bonus-malus voor lineariteit. Enerzijds leveren de maandelijkse volumes die binnen een vooropgestelde marge blijven een extra premie op. Anderzijds worden geleverde wintervolumes boven deze marge en geleverde zomervolumes onder deze marge bestraft met een malus. Vorig jaar bereikte de zomermelkproductie een nieuw record met een aandeel van 31,5% van de totale productie, een verbetering met 4,3% ten opzichte het gemiddelde van de vijf voorgaande jaren (30,2%).

In de toekomst verwacht CLHN te kunnen investeren in eigen transformatie van melk of langetermijncontracten (5 tot 10 jaar) te kunnen afsluiten met vaste afnemers. Ook participatie in andere verwerkers behoort tot de mogelijkheden. Bij het wegvallen van het melkquotum wordt in Frankrijk een productiestijging verwacht van ongeveer 5%, afhankelijk van de melkprijs en de productiekosten. Om meer te leveren moeten CLHN-leden 9 euro per 1000 l investeren in aandelen. In de toekomst is de samensmelting van CLHN met andere coöperaties zeker ook een mogelijkheid.

Melkqualiteit

In 2010 bevatte de opgehaalde melk gemiddeld 41,13 g vet en 33,63 g eiwit per liter. Zowat 45% van de opgehaalde volumes bleef onder 200.000 cellen en 97,5% telde minder dan 50.000 kiemen. Om de kwaliteit nog beter op te volgen en te verbeteren, stelt CLHN een auditplan op. Hierin stelt men voor de verschillende productiestappen aparte risicocriteria op (hygiëne, cellen, boterzuur en pathogenen). Aan de hand van de nieuwe risiconiveaus kunnen producenten en technici – bij overschrijding ervan – de juiste stappen ondernemen om het risico weer op een aanvaardbaar niveau te brengen.

CLHN levert ook melk aan de kaasmakerij van 'Le pays de Bray' die er de bekende Neufchâtelkaas van maakt. Deze kaas is een Europees erkend streekproduct (*Appellation d'Origine Protégée*) en wordt geproduceerd onder strikte voorwaarden van het lastenboek. Voor de melkveehou-

ders uit de streek waarvan de melk in de Neufchâtelkaas verwerkt wordt, houdt dit enkele beperkingen in. Zo moet hun vee-stapel sinds 1 januari voor 20% uit koeien van het Normandische ras bestaan. Vanaf 2019 moet dit aantal zelfs 60% bedragen. Verder moeten de koeien vooral gras te eten krijgen. Het gebruik van ingekuild voeder, GMO's en krachtvoer wordt beperkt. Om aan deze voorwaarden te voldoen, kunnen de melkveehouders een beroep doen op een specialist die geregeld langskomt en krijgen ze premies als ze aan het lastenboek voldoen en hun melk de strenge kwaliteitsnormen haalt. Deze strenge normen zijn nodig vermits de melk voor de kaasproductie niet thermisch behandeld wordt.

Voor het Bleu Blanc Coeurlabel (omega 3-melk) produceren 55 leden melk met de juiste vetzuursamenstelling. Hiervoor ontvangen zij ook een speciale premie.

Melkprijs

De constante vraag, de beperkte productiegroei en de afwezigheid van grote voorraden zorgde vorig jaar voor een betere

indicator die de regionale evolutie weergeeft (FI); een flexibiliteitsindicator die bepaald wordt op basis van de valorisatie in boter/poeder per zuivelfabriek; en een maandelijkse dubbele indicator die het verschil weergeeft tussen de Franse en de Duitse melkprijs. Dit vertaalt zich in de toepassing van een tunnel van maand tot maand van 10 euro per 1000 l en een tunnel van 8 euro per 1000 l op een gemiddelde prijs van het lopende jaargemiddelde (2011).

Voor CLHN werden de basisprijzen uit 2009 herschreven om als referentie te kunnen dienen voor de uitbetaalde prijzen van 2010 en om mee te nemen in de berekening van de FI-indicator (regionale marktontwikkelingen). Voor 2010 liet deze indicator een gemiddelde vooruitgang van 21,1 euro per 1000 l optekenen (tabel 1). Voor de tweede indicator (overschotvalorisatie boter/poeder) bedroeg het tarief voor CLHN in 2010 gemiddeld -1,78 euro. Hieruit worden voor 2010 opnieuw de basisprijzen per maand bepaald die vervolgens als startpunt dienen voor de berekening van de melkprijzen in 2011. De maand-

Tabel 1 Basisprijs volle melk (V/E: 38/32), klasse A, Hoog-Normandië 2009 en 2010 (euro per 1000 l)

	Basisprijs 2009 (herschreven) (euro)	Prijzevolutie (2010/2009) (euro)	Berekende basisprijs 2010 (euro)
Januari	290,00	8,68	298,68
Februari	290,00	8,68	298,68
Maart	260,00	8,68	268,68
April	252,00	15,96	267,96
Mei	252,00	15,96	267,96
Juni	300,00	15,96	315,96
Juli	313,00	31,00	344,00
Augustus	313,00	31,00	344,00
September	313,00	31,00	344,00
Oktober	280,00	31,00	311,00
November	268,19	31,00	299,19
December	250,00	31,00	281,00
Gemiddelde	279,77	21,06	300,84

situatie op de zuivelmarkt. Vooral de import van zuivelproducten door China en Rusland liet de mondiale vraag sterk toenemen. Doordat de export uit Nieuw-Zeeland vooral richting China ging in de vorm van vollemelkpoeder, kreeg de EU de kans haar positie in de markt van kaas en mageremelkpoeder te versterken. Deze evolutie leidde in Frankrijk tot een producentenprijs voor melk die ongeveer 10% hoger lag (300,5 euro per 1000 l), dit bij een groei van 3% van de melkproductie.

Na een periode van lage melkprijzen in 2009 werd in Frankrijk gepoogd de melkprijs beter in de hand te houden door onder meer een link te leggen met de Duitse melkprijs. Dit nieuwe systeem bleek in de eerste helft van 2010 niet voldoende om de melkprijs correct tot stand te laten komen. Daarom selecteerde men medio 2010 3 indicatoren om de markt-evoluties op te volgen: een trimesteriële

prijzen uit 2010 worden aangepast met de lopende marktprijzen in 2011. Zo weet je als melkveehouder dus op voorhand wat de uitbetaalde melkprijs zal zijn. Het is aan de melkerij om de uitbetaalde melkprijs uit de markt te halen.

Contracten voor melkproducenten

Sinds 1 januari van dit jaar moeten alle melkproducenten in Frankrijk een geschreven contract afsluiten met hun afnemers. Dit contract heeft een minimale looptijd van 5 jaar en bevat bepalingen omtrent de looptijd, volumes en melkparameters, melkprijs, facturatie- en betalingsmodaliteiten en herziening- en ontbindingsmodaliteiten. Voor coöperaties geldt deze verplichting niet, vermits de interne statuten voldoen aan de verplichte bepalingen. ■